

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1997

Vyhlásené: 19.12.1997 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1998 do: 31.12.2000

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

351

ZÁKON

z 21. novembra 1997

BRANNÝ ZÁKON Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

PREDMET ZÁKONA

§ 1

Tento zákon upravuje úlohy a zloženie ozbrojených síl, brannú povinnosť, vojenskú službu, mimoriadne opatrenia a organizáciu štátnej správy na úseku obrany.

DRUHÁ ČASŤ

OZBROJENÉ SILY

§ 2

Úlohy ozbrojených síl

(1) Úlohou ozbrojených síl je brániť slobodu, nezávislosť, suverenitu a územnú celistvosť Slovenskej republiky pred vonkajším protivníkom a pomáhať pri odstraňovaní následkov mimoriadnej udalosti¹⁾ ohrozujúcej ľudské životy alebo majetok vo veľkom rozsahu.

(2) Ozbrojené sily môžu plniť úlohy aj mimo územia Slovenskej republiky, ak to vyplýva zo záväzkov z medzinárodných zmlúv najmä o spoločnej obrane proti napadnutiu, a úlohy v rámci mierových síl Organizácie Spojených národov a vojenských misií medzinárodných organizácií. Súhlas na vyslanie ozbrojených síl mimo územia Slovenskej republiky vyslovuje Národná rada Slovenskej republiky.²⁾

(3) Ozbrojené sily možno so súhlasom vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) použiť aj

- a) na stráženie objektov dôležitých pre obranu štátu,
- b) na ochranu štátnych hraníc,
- c) v prípadoch ustanovených osobitným predpisom.³⁾

§ 3

Zloženie ozbrojených síl

(1) Ozbrojené sily tvorí Armáda Slovenskej republiky, Vojská ministerstva vnútra a Železničné vojsko.

(2) Vojak ozbrojených síl je osoba, ktorá vykonáva vojenskú službu (ďalej len „vojak“).

§ 4**Početný stav ozbrojených síl**

O početnom stave ozbrojených síl rozhoduje vláda v súlade s potrebami obrany štátu a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

§ 5**Vojenská prisaha**

Vojak skladá vojenskú prisahu, ktorá znie:

„Ja vojak ozbrojených síl slávnostne vyhlasujem, že budem verný Slovenskej republike. Budem vojakom čestným, statočným a disciplinovaným. Budem dodržiavať ústavu, zákony, všeobecne záväzné právne predpisy a vojenské predpisy. Som pripravený brániť slobodu, nezávislosť, suverenitu a územnú celistvosť Slovenskej republiky. Na to som pripravený vynaložiť všetky sily a schopnosti a nasadiť aj svoj život. Tak prisahám!“

TRETIA ČASŤ**BRANNÁ POVINNOSŤ****§ 6****Rozsah brannej povinnosti**

(1) Branná povinnosť je povinnosť štátneho občana Slovenskej republiky (ďalej len „občan“)

- a) podrobiť sa odvodu (§ 11),
- b) vykonať povinnú vojenskú službu [§ 18 ods. 2 písm. a)] alebo inú službu namiesto povinnej vojenskej služby,⁴⁾
- c) vykonať mimoriadnu vojenskú službu (§ 30).

(2) Branná povinnosť vzniká 1. januára roku, v ktorom občan – muž dovŕši 18 rokov veku (ďalej len „branec“). Ak bola branná povinnosť prevzatá dobrovoľne, vzniká dňom prevzatia. Branná povinnosť trvá do 31. decembra roku, v ktorom občan dovŕši 60 rokov veku, ak ďalej nie je ustanovené inak.

(3) Občanovi, ktorý má trvalý pobyt v cudzine, vzniká branná povinnosť podľa odseku 2 až po prihlásení sa na trvalý pobyt v Slovenskej republike.

§ 7**Dobrovoľné prevzatie brannej povinnosti**

(1) Občan, ktorý nepodlieha brannej povinnosti, môže najskôr od 1. januára roku, v ktorom dovŕši 17 rokov veku, dobrovoľne prevziať brannú povinnosť, ak splnil podmienky ustanovené týmto zákonom (ďalej len „dobrovoľník“).

(2) Dobrovoľné prevzatie brannej povinnosti povoľuje okresná vojenská správa na základe písomnej žiadosti občana. U neplnoletého občana sa vyžaduje písomný súhlas jeho zákonného zástupcu. Za brannej pohotovosti štátu⁵⁾ sa súhlas zákonného zástupcu nevyžaduje.

(3) Dobrovoľné prevzatie brannej povinnosti cudzincovi povoľuje prezident Slovenskej republiky len za brannej pohotovosti štátu na základe písomnej žiadosti podanej Ministerstvu obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo obrany“), ak sú splnené podmienky ustanovené týmto zákonom.

(4) Dobrovoľne prevziať brannú povinnosť možno len v celom jej rozsahu.

(5) Žiadosť o dobrovoľné prevzatie brannej povinnosti musí obsahovať

- a) meno a priezvisko,
- b) miesto trvalého pobytu,
- c) štátnu príslušnosť,
- d) rodné číslo alebo dátum narodenia, miesto narodenia,
- e) vyhlásenie o dobrovoľnom prevzatí brannej povinnosti.

K žiadosti musí byť priložený prvopis alebo úradne overená kópia dokladu o najvyššom dosiahnutom vzdelaní.

(6) Proti rozhodnutiu okresnej vojenskej správy alebo prezidenta Slovenskej republiky o dobrovoľnom prevzatí brannej povinnosti sa nemožno odvolať.

§ 8

Zápis brancov

(1) Zápis brancov do evidencie brancov (ďalej len „zápis“) vykonáva okresná vojenská správa.

(2) Na zabezpečenie vykonania zápisu sú obce povinné vždy do 31. decembra zaslať okresnej vojenskej správe menné zoznamy všetkých občanov – mužov, ktorí majú trvalý pobyt v obci a v nasledujúcom roku dovърšia 18 rokov veku. Zoznam musí obsahovať meno, priezvisko, rodné číslo, miesto narodenia a miesto trvalého pobytu.

(3) Na základe zápisu okresná vojenská správa doručí brancovi do 10. januára dotazník branca.

(4) Praktický lekár pre dospelých alebo praktický lekár pre deti a dorast (ďalej len „ošetrojúci lekár“) je povinný posúdiť zdravotný stav branca alebo dobrovoľníka a vyplniť príslušnú časť dotazníka branca, ktorý bude podkladom na určenie zdravotnej spôsobilosti branca alebo dobrovoľníka na výkon vojenskej služby.

Povinnosti branca

§ 9

(1) Branec je povinný

- a) podrobiť sa lekárskeму vyšetreniu u ošetrojúceho lekára,
- b) doručiť vyplnený dotazník branca okresnej vojenskej správe do 31. januára,
- c) dostaviť sa na odvod alebo na preverenie a podrobiť sa lekárskeму vyšetreniu,
- d) podrobiť sa odbornému lekárskeму vyšetreniu na získanie podkladov pre rozhodnutie okresnej vojenskej správy v zdravotníckom zariadení, ktoré určí lekár okresnej vojenskej správy.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa vzťahuje aj na dobrovoľníka (§ 7).

§ 10

(1) Povinnosť podľa § 9 ods. 1 písm. c) sa nevzťahuje na branca,

- a) ktorý je na základe rozhodnutia alebo posudku Sociálnej poisťovne^{e)} invalidný,
- b) pozbaveného spôsobilosti na právne úkony.

(2) Branec alebo jeho zákonný zástupca je povinný okresnej vojenskej správe doručiť prvopis alebo úradne overenú kópiu dokladu o invalidite alebo o pozbavení spôsobilosti na právne úkony

spolu s vyplneným dotazníkom branca v termíne podľa § 9 ods. 1 písm. b), na základe ktorých okresná vojenská správa rozhodne o trvalej nespôsobilosti branca vykonať vojenskú službu.

§ 11

Odvod

(1) Účelom odvodu je posúdiť zdravotný stav branca alebo dobrovoľníka a rozhodnúť o ich spôsobilosti vykonať vojenskú službu. Odvod je pravidelný, dodatočný alebo mimoriadny.

(2) Odvod vykonáva okresná vojenská správa, ktorá si na tento účel zriaďuje odvodnú komisiu v zložení

- a) predseda – náčelník okresnej vojenskej správy alebo ním poverený zástupca,
- b) lekár okresnej vojenskej správy,
- c) lekár zo štátnej zdravotníckej správy určený okresným štátnym lekárom,
- d) prednosta okresného úradu alebo ním poverený zástupca,
- e) starosta obce, v ktorej má branec alebo dobrovoľník trvalý pobyt, alebo ním poverený zástupca.

(3) Odvod zabezpečujú

- a) určení zamestnanci okresnej vojenskej správy,
- b) zdravotná sestra a laborant zo štátnej zdravotníckej správy určení okresným štátnym lekárom,
- c) zamestnanci okresného úradu z útvaru obrany určení prednostom okresného úradu.

(4) Na vykonanie odvodu je okresný úrad povinný poskytnúť bezplatne kancelárske potreby, zodpovedajúce priestory a miestnosti.

§ 12

Pravidelný odvod

(1) Pravidelný odvod brancov sa vykonáva v termínoch, ktoré určí ministerstvo obrany.

(2) Povinnosť podrobiť sa pravidelnému odvodu vzniká brancom 1. januára roku, v ktorom dovŕšia 18 rokov veku, ak sa v rámci dobrovoľného prevzatia brannej povinnosti nepodrobili odvodu už skôr, a trvá do 31. decembra roku, v ktorom dovŕšia 60 rokov veku.

(3) Branec je povolaný na pravidelný odvod povolávacím rozkazom. Okresná vojenská správa doručí brancovi povolávací rozkaz najneskôr 15 dní pred termínom konania pravidelného odvodu. Branec je povinný dostaviť sa na miesto pravidelného odvodu v termíne určenom v povolávacom rozkaze. Pri odvode je branec povinný preukázať svoju totožnosť.

(4) Ak brancovi nie je povolávací rozkaz doručený, je povinný dostaviť sa na miesto pravidelného odvodu v termíne určenom vo verejnej vyhláske⁷⁾ okresnej vojenskej správy o konaní pravidelných odvodov.

(5) Branec je povinný bezodkladne oznámiť okresnej vojenskej správe podľa miesta trvalého pobytu vznik príčiny alebo prekážky, ktoré mu bránia dostaviť sa na pravidelný odvod, a ich zánik.

(6) Za príčiny alebo prekážky, ktoré nedovoľujú brancovi dostaviť sa v určenom termíne na pravidelný odvod, sa považuje

- a) choroba alebo úraz branca doložená lekársym potvrdením,
- b) zaistenie, zadržanie, zatknutie, väzba alebo výkon trestu odňatia slobody,

c) iná prekážka, ktorá môže vzniknúť nezávisle od neho, doložená prvopisom alebo úradne overenou kópiou dokladu.

(7) Branec povolaný na pravidelný odvod sa podrobuje lekárskej prehliadke, ktorú vykonajú lekári odvodnej komisie.

(8) Ošetrojúci lekár je povinný na základe žiadosti lekára okresnej vojenskej správy zapožičať na čas nevyhnutne potrebný, najviac však na 14 dní, zdravotnú dokumentáciu branca alebo dobrovoľníka ako celok pre potreby posúdenia zdravotnej spôsobilosti branca alebo dobrovoľníka na výkon vojenskej služby.

(9) Okresná vojenská správa na základe posúdenia zdravotného stavu branca lekármi odvodnej komisie vydá písomne brancovi odvodné rozhodnutie o

- a) spôsobilosti vykonať vojenskú službu s výrokom „ODVEDENÝ“,
- b) trvalej nespôsobilosti vykonať vojenskú službu s výrokom „NEODVEDENÝ“,
- c) dočasnej nespôsobilosti vykonať vojenskú službu zo zdravotných dôvodov s výrokom „DOČASNE NEODVEDENÝ“; rozhodnutie o dočasnej nespôsobilosti vykonať vojenskú službu môže okresná vojenská správa vydať najmenej na 12 mesiacov, najviac však na 36 mesiacov. Najneskôr po uplynutí 36 mesiacov rozhodne okresná vojenská správa o spôsobilosti vykonať vojenskú službu alebo o trvalej nespôsobilosti vykonať vojenskú službu.

(10) Prevzatie odvodného rozhodnutia je branec povinný potvrdiť vlastnoručným podpisom.

(11) Branec, ktorý je podľa odvodného rozhodnutia spôsobilý vykonať vojenskú službu, stáva sa odvedencom.

(12) Branec, ktorý je podľa odvodného rozhodnutia nespôsobilý vykonať vojenskú službu, prestáva byť brancom po vykonanom preverení alebo uplynutím lehoty určenej na preverenie (§ 15).

(13) Branec, ktorý má trvalý pobyt v Slovenskej republike a nenachádza sa na území Slovenskej republiky z dôvodu dlhodobého pobytu v zahraničí, sa pravidelnému odvodu podrobí po návrate do Slovenskej republiky.

(14) Ustanovenia odsekov 1, 3, 5 až 7 a 9 až 12 sa vzťahujú aj na dobrovoľníka.

§ 13

Dodatočný odvod

(1) Dodatočný odvod sa vykonáva v termínoch, ktoré určí ministerstvo obrany.

(2) Dodatočnému odvodu sa podrobí branec a dobrovoľník, ktorí sa nedostavili v určenom termíne na pravidelný odvod.

(3) Na dodatočný odvod sa vzťahujú ustanovenia § 11 a 12.

§ 14

Mimoriadny odvod

(1) Mimoriadny odvod sa vykonáva za brannej pohotovosti štátu³⁾ podľa potrieb ozbrojených síl.

(2) Mimoriadnemu odvodu sa podrobujú branci a dobrovoľníci, ktorým bola uložená branná povinnosť.

(3) Na mimoriadny odvod sa vzťahujú ustanovenia § 11 a 12, ak nie je ďalej ustanovené inak.

(4) Proti rozhodnutiu o mimoriadnom odvode sa nemožno odvolať.

(5) Ak nemožno vykonať mimoriadny odvod, môžu byť branci a dobrovoľníci, ktorým bola uložená branná povinnosť, zaradení na výkon mimoriadnej vojenskej služby aj bez vykonania odvodu. Dňom nástupu na výkon mimoriadnej vojenskej služby sa považujú za odvedených.

§ 15

Preverenie právoplatného odvodného rozhodnutia

(1) Preverenie právoplatného odvodného rozhodnutia podľa § 12 ods. 9 písm. b) (ďalej len „preverenie“) môže vykonať z vlastného podnetu alebo z iného podnetu úrad vojenskej správy do troch rokov odo dňa jeho právoplatnosti.

(2) Na vykonanie preverenia úrad vojenskej správy zriaďuje vyššiu odvodnú komisiu. Jej členom nesmie byť osoba, ktorá bola v tej istej veci členom odvodnej komisie okresnej vojenskej správy.

(3) Ošetrojúci lekár branca je povinný zapožičať lekárovi úradu vojenskej správy pre potreby preverenia zdravotnú dokumentáciu branca ako celok na čas nevyhnutne potrebný, najviac však na 14 dní.

(4) Ak je proti občanovi vedené trestné konanie pre podozrenie, že odvodné rozhodnutie podľa § 12 ods. 9 písm. b) bolo spôsobené konaním zakladajúcim skutkovú podstatu trestného činu obchádzania brannej povinnosti,⁸⁾ príslušný orgán činný v trestnom konaní oznámi túto skutočnosť úradu vojenskej správy.

(5) Ak je na preverenie potrebné odborné lekárske vyšetrenie, branec sa podrobí lekárskemu vyšetreniu vo vojenskom zdravotníckom zariadení, ktoré určí lekár úradu vojenskej správy.

(6) Na konanie o preverení sa primerane vzťahujú ustanovenia § 12.

(7) Rozhodnutie o preverení vydáva úrad vojenskej správy.

(8) Proti rozhodnutiu o preverení sa nemožno odvolať.

§ 16

Prieskumné konanie

(1) Prieskumným konaním (ďalej len „prieskum“) sa zisťuje zdravotná spôsobilosť odvedenca, vojaka vo výkone vojenskej služby, vojaka, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený (§ 24), a vojaka v zálohe z dôvodu zmeny ich zdravotnej spôsobilosti na výkon vojenskej služby.

(2) Prieskum odvedenca, vojaka, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, a vojaka v zálohe vykonáva lekárska komisia okresnej vojenskej správy.

(3) Prieskum vojaka vo výkone vojenskej služby vykonáva lekárska komisia vojenského zdravotníckeho zariadenia.

(4) Prieskum sa vykonáva na základe

- a) žiadosti odvedenca, vojaka vo výkone vojenskej služby, vojaka, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, a vojaka v zálohe,
- b) rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky, ministra obrany Slovenskej republiky (ďalej len „minister obrany“) a v rozsahu ním vymedzenom ho vykonávajú aj ďalšie služobné orgány (ďalej len „služobný orgán“),

c) rozhodnutia okresnej vojenskej správy.

(5) Osoby uvedené v odseku 1 sú povinné na predvolanie dostaviť sa na prieskum a podrobiť sa odborným lekárskeým vyšetreniam vo vojenskom zdravotníckom zariadení, ktoré určí lekárska komisia uvedená v odsekoch 2 a 3.

(6) Ošetrojúci lekár osoby uvedenej v odseku 1 je povinný zapožičať pre potreby prieskumu lekárskej komisii uvedenej v odsekoch 2 a 3 jej zdravotnú dokumentáciu ako celok na čas nevyhnutne potrebný, najviac však na 14 dní.

(7) Na základe vykonaného prieskumu vydá okresná vojenská správa osobám uvedeným v odseku 2 a služobný orgán osobám uvedeným v odseku 3 rozhodnutie o spôsobilosti alebo nespôsobilosti vykonávať vojenskú službu.

§ 17

Náklady na odvod, preverenie a prieskum

(1) Cestovné verejnou pravidelnou autobusovou dopravou⁹⁾ a verejnou osobnou dopravou na dráhe¹⁰⁾ na odvod uhrádza obec brancovi z miesta trvalého pobytu do miesta, kde sa vykoná odvod a späť. Uhrádza sa iba preukázané cestovné za vlak v druhej vozňovej triede alebo za autobus.

(2) Cestovné verejnou pravidelnou autobusovou dopravou⁹⁾ a verejnou osobnou dopravou na dráhe¹⁰⁾ na preverenie a prieskum uhrádza okresná vojenská správa brancovi, odvedencovi, vojakovi, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, a vojakovi v zálohe z miesta trvalého pobytu do miesta, kde sa vykoná prieskum, odborné vyšetrenie alebo preverenie a späť. Uhrádza sa iba preukázané cestovné za vlak v druhej vozňovej triede alebo za autobus.

(3) Ak branec, odvedenec, vojak, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, alebo vojak v zálohe bol opätovne povolaný na odvod, prieskum alebo preverenie z dôvodu, že zanedbal, obchádzal povinnosti, alebo úmyselne neuviedol pravdivé údaje spojené s odvodom, prieskumom alebo preverením, cestovné sa mu neuhrádza; ak bolo cestovné uhradené, je povinný ho vrátiť.

(4) Ak sa branec, odvedenec, vojak, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, alebo vojak v zálohe odvolá proti rozhodnutiu okresnej vojenskej správy vydanému podľa § 12 ods. 9 alebo § 16 ods. 7 a odvolací orgán potvrdí pôvodné rozhodnutie ako správne, cestovné sa uvedeným osobám neuhrádza; ak bolo cestovné uhradené, sú povinné ho vrátiť.

(5) Plat lekára, zdravotnej sestry a laboranta zo štátnej zdravotníckej správy zúčastnených na odvode hradí okresná vojenská správa. Plat administratívnych zamestnancov okresného úradu a výdavky spojené s materiálnym zabezpečením odvodov hradí okresný úrad.

(6) Výdavky ošetrojúceho lekára súvisiace s prehliadkou branca pred predvolaním na odvod hradí zdravotná poisťovňa, v ktorej je branec poistený.¹¹⁾

ŠTVRTÁ ČASŤ VOJENSKÁ SLUŽBA

§ 18

Pojem a druhy vojenskej služby

(1) Vojenská služba je služba, ktorú občan vykonáva v ozbrojených silách.

(2) Druhy vojenskej služby sú:

- a) povinná vojenská služba, ktorá sa vykonáva ako
  - 1. základná služba,
  - 2. náhradná služba,
  - 3. zdokonaľovacia služba,
- b) ďalšia vojenská služba, ktorá sa vykonáva ako
  - 1. prípravná služba,
  - 2. profesionálna služba,
- c) mimoriadna vojenská služba (ďalej len „mimoriadna služba“).

§ 19

Základná služba

(1) Základná služba trvá 12 mesiacov a sú povinní ju vykonať odvedenci, ktorí boli povolani na jej vykonanie okresnou vojenskou správou. Do času výkonu základnej služby sa započítava aj výkon mimoriadnej služby.

(2) Základná služba sa začína prezentáciou odvedenca v deň jeho skutočného nástupu do vojenského útvaru. Prezentáciou sa odvedenec stáva vojakom.

(3) Základná služba sa končí prevzatím prepúšťacích dokladov od služobného orgánu vojenského útvaru, v ktorom vojak vykonáva základnú službu; ak prepúšťacie doklady neprevzal, uplynutím dňa prepustenia.

(4) Termíny nástupu na výkon základnej služby a termíny prepustenia z výkonu základnej služby určuje ministerstvo obrany.

§ 20

Náhradná služba

(1) Náhradná služba trvá päť mesiacov a sú povinní ju vykonať odvedenci alebo vojaci, ktorí boli určení a povolani na jej vykonanie okresnou vojenskou správou. Do času výkonu náhradnej služby sa započítava aj výkon mimoriadnej služby.

(2) Náhradná služba sa začína prezentáciou odvedenca v deň jeho skutočného nástupu do vojenského útvaru. Prezentáciou sa odvedenec stáva vojakom.

(3) Náhradná služba sa končí prevzatím prepúšťacích dokladov od služobného orgánu vojenského útvaru, v ktorom vojak vykonáva náhradnú službu; ak prepúšťacie doklady neprevzal, uplynutím dňa prepustenia.

(4) Termíny nástupu na výkon náhradnej služby a termíny prepustenia z výkonu náhradnej služby určuje ministerstvo obrany.

§ 21

Určenie na výkon náhradnej služby

(1) Na výkon náhradnej služby sa určujú odvedenci na základe žiadosti alebo tí, ktorí bez vlastnej viny boli odvedení po 31. decembri roku, v ktorom dovŕšili 30 rokov veku, alebo bez vlastnej viny neboli povolani na výkon základnej služby do 31. decembra roku, v ktorom dovŕšili 30 rokov veku.

(2) Na výkon náhradnej služby možno určiť odvedenca a vojaka, ktorým bol výkon základnej služby prerušený a ktorí ešte nevykonali päť mesiacov základnej služby na základe písomnej žiadosti z dôvodov osobitného zreteľa, najmä ak

- a) je otcom dieťaťa, ktoré s ním žije v domácnosti,¹²⁾
- b) mu bolo rozhodnutím súdu zverené do výchovy dieťa a žije s ním v domácnosti,¹²⁾
- c) sa stane jediným živateľom aspoň jedného rodinného príslušníka odkázaného na neho výživou a takéhoto rodinného príslušníka nemožno zabezpečiť dávkami sociálnej starostlivosti,
- d) je rozhodnutím súdu ustanovený za opatrovníka osoby invalidnej alebo osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony, alebo osoby, ktorej bola spôsobilosť na právne úkony obmedzená, a starostlivosť o tieto osoby nemožno zaistiť inak, najmä umiestnením v ústave sociálnej starostlivosti alebo opatrovateľskou službou,
- e) ho postihnú následky mimoriadnej udalosti alebo úmrtia rodinného príslušníka, ktoré podstatne ovplyvnia život jeho rodiny.

(3) O žiadosti o určenie na výkon náhradnej služby rozhoduje okresná vojenská správa.

(4) K žiadosti o určenie na výkon náhradnej služby treba pripojiť prvopis alebo úradne overenú kópiu dokladu potvrdzujúceho dôvody v nej uvedené.

(5) Odvedenec a vojak, ktorým bol výkon základnej služby prerušený, sú povinní bezodkladne oznámiť okresnej vojenskej správe zánik dôvodov, na základe ktorých žiadali o určenie na výkon náhradnej služby.

(6) Za rodinného príslušníka sa na účely tohto zákona považuje manžel alebo druh, rodičia, deti, súrodenci a ich deti a iné blízke osoby.¹³⁾

§ 22

Povolanie a nástup na výkon základnej služby alebo náhradnej služby

(1) Odvedenec je povolaný na výkon základnej služby alebo náhradnej služby po dovŕšení 18 rokov veku, ak už nebol povolaný skôr na základe dobrovoľného prevzatia brannej povinnosti.

(2) Odvedenec, ktorý bol odvedený na mimoriadnom odvode a na výkon mimoriadnej služby nenastúpil z dôvodu skončenia brannej pohotovosti štátu, povolá sa na výkon základnej služby alebo náhradnej služby.

(3) Odvedenec, ktorý bol odvedený na mimoriadnom odvode a na výkon mimoriadnej služby nastúpil, ale celkový čas výkonu mimoriadnej služby nebol dlhší ako dĺžka základnej služby alebo náhradnej služby, je povinný nastúpiť na výkon základnej služby alebo náhradnej služby nasledujúci deň po prepustení z mimoriadnej služby.

(4) Odvedenec je povolaný na výkon základnej služby alebo náhradnej služby povolávacím rozkazom. Okresná vojenská správa doručí odvedencovi povolávací rozkaz najneskôr 15 dní pred termínom nástupu na výkon základnej služby alebo náhradnej služby.

(5) Povolávací rozkaz oprávňuje odvedenca na cestu verejnou autobusovou dopravou⁹⁾ a verejnou osobnou dopravou na dráhe¹⁰⁾ z miesta trvalého pobytu na miesto určenia.

(6) Odvedenec je povinný dostaviť sa podľa povolávacieho rozkazu v určený deň a hodinu na určené miesto.

(7) Odvedenec je povinný okresnej vojenskej správe, ktorá ho povolala na výkon základnej služby alebo náhradnej služby, bezodkladne oznámiť a preukázať prvopisom alebo úradne overenou

kópiou dokladu dôvody, pre ktoré nemôže v určený deň nastúpiť na výkon základnej služby alebo náhradnej služby.

(8) Odvedencovi, ktorý nemohol nastúpiť na výkon základnej služby alebo náhradnej služby v určený deň, odloží sa nástup na výkon základnej služby alebo náhradnej služby a povolá sa na jej výkon v inom nástupnom termíne.

§ 23

Odklad nástupu na výkon základnej služby alebo náhradnej služby

(1) Odvedencovi, ktorý sa pripravuje na budúce povolanie, alebo z rodinných dôvodov možno na základe písomnej žiadosti povoliť odklad nástupu na výkon základnej služby alebo náhradnej služby (ďalej len „odklad“), a to najdlhšie do konca roku, v ktorom dovŕši 25 rokov veku.

(2) Odvedencovi, ktorý bol prijatý na štúdium na vysokej škole, možno na základe písomnej žiadosti povoliť odklad, najdlhšie však do konca roku, v ktorom dovŕši 30 rokov veku.

(3) Odvedenec, ktorému bol povolený odklad, nastúpi na výkon základnej služby alebo náhradnej služby v roku, v ktorom sa odklad končí, alebo v nasledujúcom roku.

(4) Odvedenec je povinný bezodkladne oznámiť okresnej vojenskej správe zánik dôvodov, na základe ktorých mu bol odklad povolený. Rozhodnutie o odklade sa v takomto prípade zruší.

(5) Písomnú žiadosť o odklad alebo o predĺženie odkladu podáva odvedenec okresnej vojenskej správe.

(6) K žiadosti o odklad alebo o predĺženie odkladu je odvedenec povinný pripojiť prvopis alebo úradne overenú kópiu rozhodnutia o prijatí na štúdium, alebo prvopis alebo úradne overenú kópiu dokladu, ktorý potvrdzuje dôvody, pre ktoré žiada o udelenie odkladu. Odvedenec, ktorému bol povolený odklad z dôvodu prípravy na budúce povolanie alebo prijatia na štúdium na vysokej škole, je povinný preukázať každoročne do 31. októbra pokračovanie v štúdiu potvrdením o návšteve školy.

(7) O odklad základnej služby alebo náhradnej služby môže žiadať zamestnávateľ so súhlasom odvedenca, ktorý plní úlohy súvisiace so zabezpečením obrany štátu alebo civilnej ochrany obyvateľstva, pre zamestnanca, bez ktorého nemôže plniť určené úlohy a ani nemôže za neho získať primeranú náhradu, najdlhšie však do roka, v ktorom odvedenec dovŕši 30 rokov veku.

§ 24

Prerušenie výkonu základnej služby alebo náhradnej služby

(1) Vojakovi, ktorý vykonáva základnú službu alebo náhradnú službu, sa výkon základnej služby alebo náhradnej služby môže prerušiť na základe rozhodnutia o

- a) znížení celkového početného stavu ozbrojených síl,
- b) hromadnom prepustení vojakov jedného nástupného termínu pred ich zaradením do zálohy,
- c) prieskume zdravotnej spôsobilosti vojaka,
- d) udelení dodatočného odkladu počas výkonu základnej služby alebo náhradnej služby,
- e) udelení zdravotnej dovolenky na čas zostávajúci na dokončenie výkonu základnej služby alebo náhradnej služby,
- f) nespôsobilosti ženy na výkon vojenskej služby z dôvodu tehotenstva,
- g) právoplatnom odsúdení vojaka na nepodmienečný trest odňatia slobody dňom nástupu na výkon trestu, ak výkon trestu sa nevykonáva vo vojenskom nápravnom útvare.

(2) Vojakovi, ktorý vykonal základnú službu v trvaní päť mesiacov, možno výkon základnej služby prerušiť na základe písomnej žiadosti najmä z dôvodov osobitného zreteľa uvedených v § 21 ods. 2, alebo ak sa rodinný príslušník, ktorý sa stará o iného rodinného príslušníka, stane neschopným túto povinnosť plniť a premiestnenie vojaka do miesta trvalého pobytu by nespĺnilo účel.

(3) Vojak, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, je povinný po uplynutí dôvodov, pre ktoré mu bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, nastúpiť na dokončenie výkonu základnej služby alebo náhradnej služby v termíne určenom v povolávacom rozkaze najneskôr do času, keď by sa mu skončil výkon základnej služby alebo náhradnej služby.

§ 25

Odpustenie výkonu náhradnej služby a odpustenie zostatku výkonu základnej služby alebo náhradnej služby

(1) Odvedencovi, ktorý bez vlastnej viny nenastúpil do 31. decembra roku, v ktorom dovŕšil 30 rokov veku, na výkon náhradnej služby, môže ministerstvo obrany vykonanie náhradnej služby odpustiť.

(2) Vojakovi, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, sa zostatok výkonu základnej služby alebo náhradnej služby odpúšťa, ak mu bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený

- a) podľa § 24 ods. 1 písm. a), b), e) a f), ak dĺžka zostatku výkonu základnej služby nepresahuje tri mesiace,
- b) podľa § 24 ods. 2, ak dĺžka zostatku výkonu základnej služby nepresahuje sedem mesiacov,
- c) ak vykonal základnú službu v trvaní viac ako štyri mesiace a v čase prerušenia výkonu základnej služby bol určený na výkon náhradnej služby,
- d) ak vykonal náhradnú službu v trvaní viac ako štyri mesiace.

(3) Vojakom vo výkone základnej služby alebo náhradnej služby sa pri hromadnom prepustení odpúšťa zostatok výkonu základnej služby alebo náhradnej služby, ak zostatok nepresahuje desať dní. Tento čas sa považuje za výkon základnej služby alebo náhradnej služby.

(4) Minister obrany alebo ním poverený služobný orgán môže na základe písomnej žiadosti odpustiť zostatok výkonu základnej služby vojakom, ktorým bol výkon základnej služby prerušený

- a) podľa § 24 ods. 1 písm. c) a d), ak dĺžka zostatku výkonu základnej služby nepresahuje tri mesiace,
- b) podľa § 24 ods. 1 písm. g), ak dĺžka zostatku výkonu základnej služby nepresahuje jeden mesiac.

§ 26

Zdokonaľovacia služba

(1) Zdokonaľovaciu službu je povinný vykonať podľa potrieb ozbrojených síl vojak, ktorý vykonal základnú službu alebo náhradnú službu, vojak, ktorý skončil prípravnú službu a nevykonáva profesionálnu službu, a vojak, ktorý skončil výkon profesionálnej služby a po jej skončení bol zaradený do zálohy (ďalej len „vojak v zálohe“).

(2) Zdokonaľovaciu službu vykonávajú vojaci v zálohe v celkovej dĺžke

- a) 12 týždňov – mužstvo a poddôstojníci,

b) 16 týždňov – práporčíci, dôstojníci a generáli; do tohto času sa započítava aj zdokonaľovacia služba, ktorú vykonali ako mužstvo a poddôstojníci.

(3) Vojak v zálohe sa povoláva na výkon zdokonaľovacej služby povolávacím rozkazom. Okresná vojenská správa doručí vojakovi v zálohe povolávací rozkaz najneskôr 15 dní pred termínom nástupu na výkon zdokonaľovacej služby. Povolávací rozkaz oprávňuje vojaka povolaného na výkon zdokonaľovacej služby na cestu verejnou autobusovou dopravou⁹⁾ a verejnou osobnou dopravou na dráhe¹⁰⁾ z miesta trvalého pobytu na miesto určenia.

(4) Vojak v zálohe je povinný dostaviť sa na výkon zdokonaľovacej služby podľa povolávacieho rozkazu v určený deň a hodinu na určené miesto.

(5) Výkon zdokonaľovacej služby môže na základe písomnej žiadosti alebo z vlastného rozhodnutia odpustiť okresná vojenská správa vojakovi v zálohe

- a) pripravenému vykonávať predurčenú funkciu v ozbrojených silách,
- b) zaradenému do zálohy po skončení výkonu profesionálnej služby,
- c) ktorému výkon mimoriadnej služby presiahol celkovú dĺžku zdokonaľovacej služby.

(6) Vojakovi v zálohe môže okresná vojenská správa na základe písomnej žiadosti povoliť odklad výkonu zdokonaľovacej služby na iný termín. Žiadosť o odklad je vojak v zálohe povinný doručiť okresnej vojenskej správe do siedmich dní od prevzatia povolávacieho rozkazu. Žiadosť o odklad výkonu zdokonaľovacej služby môže so súhlasom vojaka v zálohe podať aj jeho zamestnávateľ.

(7) Okresná vojenská správa je povinná o žiadosti podľa odsekov 5 a 6 rozhodnúť do siedmich dní odo dňa doručenia žiadosti.

(8) Vojaka v zálohe možno predčasne prepustiť z výkonu zdokonaľovacej služby na základe rozhodnutia o

- a) zdravotnej nespôsobilosti vykonávať zdokonaľovaciu službu,
- b) vzatí do väzby alebo určení nástupu na výkon trestu odňatia slobody,
- c) povolení odkladu vykonať zdokonaľovaciu službu.

(9) Vojakovi v zálohe predčasne prepustenému z výkonu zdokonaľovacej služby sa do celkovej dĺžky výkonu zdokonaľovacej služby započítava len čas jej výkonu.

§ 27

Prípravná služba

Prípravnú službu vykonávajú vojaci, ktorí vykonali základnú službu alebo náhradnú službu a pripravujú sa na výkon profesionálnej služby.

§ 28

Profesionálna služba

Profesionálnu službu vykonávajú vojaci, ktorí boli prijatí do služobného pomeru.

§ 29

Záloha ozbrojených síl

(1) Zálohu ozbrojených síl tvoria vojaci uvedení v § 26 ods. 1, ktorí po vykonaní alebo skončení vojenskej služby neboli vyradení z vojenskej evidencie.

(2) Zaradenie vojakov do zálohy sa vykonáva dňom, ktorým boli

- a) prepustení z výkonu základnej služby alebo náhradnej služby,
- b) prepustení z výkonu mimoriadnej služby a nie sú ďalej povinní vykonať zostatok základnej služby alebo náhradnej služby,
- c) prepustení z výkonu prípravnej služby,
- d) prepustení z výkonu profesionálnej služby.

(3) Vojaci, ktorým bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený podľa § 24 ods. 1 písm. b) a e) a § 24 ods. 2, sa zaraďujú do zálohy dňom, ktorým by boli prepustení z výkonu základnej služby alebo náhradnej služby.

(4) Vojaci zaradení do zálohy sú vojakmi v zálohe až do dňa vyradenia z vojenskej evidencie.

§ 30

Mimoriadna služba

(1) Mimoriadnu službu sú povinní vykonať, ak boli nariadené mimoriadne opatrenia (§ 35), branci, odvedenci, vojaci, ktorí vykonávajú základnú službu, náhradnú službu, zdokonaľovaciu službu, prípravnú službu alebo profesionálnu službu, vojaci, ktorým bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, a vojaci v zálohe.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na osoby, ktoré boli oslobodené od výkonu mimoriadnej služby (§ 31).

(3) Vojaci, ktorí vykonávajú základnú službu, náhradnú službu, zdokonaľovaciu službu, prípravnú službu alebo profesionálnu službu, sú dňom vyhlásenia mimoriadnych opatrení zaradení na výkon mimoriadnej služby.

(4) Branci, odvedenci, vojaci, ktorým bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, a vojaci v zálohe sú na výkon mimoriadnej služby povolaní

- a) mobilizačnou výzvou alebo
- b) mobilizačným oznámením alebo
- c) povolávacím rozkazom.

(5) Podrobnosti týkajúce sa mobilizačnej výzvy, mobilizačného oznámenia a povolávacieho rozkazu, ktorými sa povolávajú príslušné osoby na výkon mimoriadnej služby, upraví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo obrany.

(6) Povolávacie rozkazy na výkon mimoriadnej služby sa brancom, odvedencom a vojakom v zálohe doručujú prostredníctvom

- a) okresnej vojenskej správy,
- b) obce,
- c) pošty.

(7) Osoby uvedené v odseku 4 sú povinné bezodkladne sa dostaviť na miesto určené v mobilizačnej výzve, v mobilizačnom oznámení alebo v povolávacom rozkaze.

(8) Osoby uvedené v odseku 4, ktoré boli povolané na výkon mimoriadnej služby, sú povinné okresnej vojenskej správe bezodkladne oznámiť a preukázať prvopisom alebo úradne overenou kópiou dokladu dôvody, pre ktoré nemôžu v určený deň nastúpiť na výkon mimoriadnej služby.

(9) Povolávací rozkaz oprávňuje osoby uvedené v odseku 4 na bezplatnú cestu verejnou pravidelnou autobusovou dopravou⁹⁾ a verejnou osobnou dopravou na dráhe¹⁰⁾ z miesta trvalého pobytu na určené miesto.

(10) Z výkonu mimoriadnej služby sa predčasne prepustí osoba, ktorá zo zdravotných dôvodov nie je ďalej spôsobilá vykonávať mimoriadnu službu.

(11) Z výkonu mimoriadnej služby sa vojaci prepustia po skončení brannej pohotovosti štátu.

§ 31

Oslobodenie od výkonu mimoriadnej služby

(1) Od povinnosti vykonať mimoriadnu službu možno oslobodiť tých občanov, ktorí v dôležitom záujme Slovenskej republiky budú ďalej vykonávať svoje zamestnanie.

(2) O oslobodenie od povinnosti vykonať mimoriadnu službu pre svojich zamestnancov môžu požiadať

- a) ministerstvá, iné ústredné orgány štátnej správy, ústredné štátne orgány, Kancelária prezidenta Slovenskej republiky a Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky,
- b) právnické osoby a fyzické osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť a pritom plnia úlohy súvisiace so zabezpečením obrany štátu alebo civilnej ochrany obyvateľstva,
- c) orgány miestnej štátnej správy,
- d) obce.

(3) Počet zamestnancov, ktorých možno oslobodiť od povinnosti vykonať mimoriadnu službu, schvaľuje

- a) krajským úradom a okresným úradom Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky,
- b) právnickým osobám, ktorých zakladateľom alebo zriaďovateľom je ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy, príslušné ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy,
- c) ostatným právnickým osobám a fyzickým osobám, ktoré plnia úlohy súvisiace so zabezpečením obrany štátu alebo civilnej ochrany obyvateľstva, a obciam príslušný okresný úrad.

(4) Zamestnávateľa uvedení v odseku 2 písm. a) až c) sú povinní predložiť menný zoznam zamestnancov, ktorých žiadajú oslobodiť od povinnosti vykonať mimoriadnu službu, každoročne do 31. októbra okresnej vojenskej správy podľa miesta trvalého pobytu zamestnanca.

(5) Okresný úrad je povinný predložiť okresnej vojenskej správe každoročne do 31. októbra menný zoznam zamestnancov, ktorých žiadajú obce oslobodiť od povinnosti vykonať mimoriadnu službu.

(6) Menný zoznam zamestnancov, ktorých žiadajú zamestnávateľa uvedení v odseku 2 oslobodiť od povinnosti vykonať mimoriadnu službu, musí obsahovať

- a) meno a priezvisko,
- b) rodné číslo,
- c) miesto trvalého pobytu,
- d) druh vykonávanej práce,
- e) dôvod, pre ktorý zamestnávateľ žiada oslobodenie zamestnanca od povinnosti vykonať mimoriadnu službu.

(7) Okresné vojenské správy sú povinné rozhodnúť o oslobodení od povinnosti vykonať mimoriadnu službu a schválený menný zoznam vrátiť do 31. decembra zamestnávateľom a obciam prostredníctvom okresného úradu; rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia mimoriadnych opatrení.

(8) Ak okresná vojenská správa rozhodne o oslobodení od povinnosti vykonať mimoriadnu službu za brannej pohotovosti štátu,⁵⁾ rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom, keď okresná vojenská správa o oslobodení rozhodla.

(9) Oslobodenie od povinnosti vykonať mimoriadnu službu sa povoľuje maximálne na jeden rok. Ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo oslobodenie povolené, zamestnávateľia sú povinní túto skutočnosť oznámiť okresnej vojenskej správe, ktorá o oslobodení rozhodla.

(10) Za brannej pohotovosti štátu⁵⁾ môže okresná vojenská správa rozhodnutie o oslobodení od povinnosti vykonať mimoriadnu službu zrušiť.

(11) Vojaka v zálohe mladšieho ako 30 rokov možno od povinnosti vykonať mimoriadnu službu oslobodiť len v prípade, ak je

- a) štátnym tajomníkom alebo vedúcim úradu ministerstva,
- b) zamestnancom orgánu uvedeného v odseku 2 písm. a) na úseku obrany,
- c) prednostom krajského úradu alebo okresného úradu,
- d) zamestnancom krajského úradu v útvare obrany, požiarnej ochrany alebo civilnej ochrany,
- e) zamestnancom okresného úradu v útvare obrany, požiarnej ochrany alebo civilnej ochrany,
- f) príslušníkom Zboru požiarnej ochrany,
- g) vedúcim zamestnancom právnickej osoby podľa odseku 2 písm. b),
- h) zamestnancom, bez ktorého nemôže zamestnávateľ splniť určené úlohy a ani nemôže za neho získať primeranú náhradu.

§ 32

Oslobodenie od výkonu vojenskej služby

(1) Od výkonu vojenskej služby počas výkonu funkcie sú oslobodení:

- a) prezident Slovenskej republiky,
- b) členovia vlády Slovenskej republiky a vedúci ostatných ústredných orgánov štátnej správy,
- c) poslanci Národnej rady Slovenskej republiky,
- d) sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky,
- e) sudcovia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,
- f) generálny prokurátor Slovenskej republiky,
- g) predseda Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky,
- h) guvernér Národnej banky Slovenska,
- i) primátori miest a starostovia obcí.

(2) Od výkonu vojenskej služby od začatia volebnej kampane až do skončenia volieb sú oslobodení kandidáti na

- a) prezidenta Slovenskej republiky,
- b) poslancov Národnej rady Slovenskej republiky.

(3) Od výkonu zdokonaľovacej služby a mimoriadnej služby sú počas trvania služobného pomeru oslobodení príslušníci

- a) Policajného zboru,
- b) Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky,
- c) Železničnej polície Slovenskej republiky,
- d) Slovenskej informačnej služby.

(4) Príslušníci uvedení v odseku 3 po skončení služobného pomeru sú znovu zaradení do vojenskej evidencie a povinní vykonávať zdokonaľovaciu službu.

(5) Príslušníkovi uvedenému v odseku 3 môže po skončení služobného pomeru okresná vojenská správa na základe písomnej žiadosti a podľa potrieb ozbrojených síl s prihliadnutím na vojenskú odbornú spôsobilosť preukázanú žiadateľom upraviť vojenskú hodnosť podľa hodnosti, ktorú dosiahol počas trvania služobného pomeru.

(6) Zamestnávateľ príslušníkov uvedených v odseku 3 je povinný oznámiť skončenie ich služobného pomeru okresnej vojenskej správe podľa miesta trvalého pobytu príslušníka.

§ 33

Nahrádzanie a odpustenie zameškaného času výkonu povinnej vojenskej služby

(1) Vojaci, ktorí vykonávajú povinnú vojenskú službu, sú povinní nahradiť čas výkonu povinnej vojenskej služby, ktorú zameškali z dôvodu

- a) prekročenia celkovej dĺžky riadnej dovolenky alebo mimoriadnej dovolenky,
- b) čerpania dovolenky bez nároku na peňažné náležitosti,
- c) umiestnenia do oddelenia výkonu disciplinárnych trestov,
- d) výkonu trestu vo vojenskom nápravnom útvare,
- e) svojmocného vzdialenia.¹⁴⁾

(2) Čas výkonu povinnej vojenskej služby zameškaný chorobou alebo úrazom sa nahrádza v prípade, ak choroba alebo úraz vznikli alebo sa zhoršili úmyselným zavinením vojaka.

(3) Nahradenie zameškaného času výkonu vojenskej služby podľa odseku 1 písm. a) až d) v rozsahu nepresahujúcom 60 dní môže odpustiť minister obrany alebo ním poverený služobný orgán.

§ 34

Vojenské hodnosti

Pre vojakov ozbrojených síl sa ustanovujú tieto vojenské hodnosti:

- a) mužstvo – vojak,
- b) poddôstojníci – slobodník, desiatnik, čatár,
- c) práporčíci
  1. nižší – rotný, rotmajster, nadrotnajster,
  2. vyšší – podpráporčík, práporčík, nadpráporčík,
- d) dôstojníci
  1. nižší – podporučík, poručík, nadporučík, kapitán,
  2. vyšší – major, podplukovník, plukovník,

e) generáli – generálmajor, generálporučik, generálpukovník, armádny generál.

PIATA ČASŤ **MIMORIADNE OPATRENIA**

§ 35

Rozsah mimoriadnych opatrení

(1) Ak dôjde k udalostiam ohrozujúcim nezávislosť, samostatnosť, suverenitu, územnú celistvosť alebo nedotknuteľnosť hraníc Slovenskej republiky alebo k mimoriadnej udalosti¹⁾ ohrozujúcej ľudské životy alebo majetok vo veľkom rozsahu, môže prezident Slovenskej republiky na návrh vlády nariadiť povolanie vojakov v zálohe na výkon mimoriadnej služby na nevyhnutne potrebný čas, a to v počte nepresahujúcom počet vojakov v zálohe dvoch najmladších ročníkov narodenia, a poskytnutie nevyhnutnej časti vecných prostriedkov.

(2) Ak dôjde k udalostiam ohrozujúcim zvýšenou mierou nezávislosť, samostatnosť, suverenitu, územnú celistvosť alebo nedotknuteľnosť hraníc Slovenskej republiky alebo k priamemu napadnutiu Slovenskej republiky vonkajším protivníkom, prezident Slovenskej republiky na návrh vlády nariadi mobilizáciu ozbrojených síl.

(3) Mimoriadne opatrenia podľa odsekov 1 a 2 zrušuje prezident Slovenskej republiky na návrh vlády.

Mobilizácia ozbrojených síl

§ 36

(1) Mobilizácia ozbrojených síl je hromadné povolanie vojakov v zálohe na výkon mimoriadnej služby.

(2) Mobilizácia ozbrojených síl môže byť všeobecná alebo čiastočná.

(3) Všeobecná mobilizácia ozbrojených síl sa vzťahuje na celé územie republiky, na vojakov v zálohe, ktorí nie sú oslobodení od výkonu mimoriadnej služby, a na vecné prostriedky dodávané ozbrojeným silám.¹⁵⁾

(4) Čiastočná mobilizácia ozbrojených síl sa vzťahuje na celé územie republiky alebo na jej časť, na časť vojakov v zálohe, ktorí nie sú oslobodení od výkonu mimoriadnej služby, a na časť vecných prostriedkov dodávaných ozbrojeným silám.¹⁶⁾

§ 37

(1) Po vyhlásení mobilizácie ozbrojených síl sú štátne orgány, obce, iné právnické osoby a fyzické osoby povinné plniť úlohy vyplývajúce

- a) z mobilizačnej výzvy,
- b) z mobilizačného oznámenia,
- c) z povolávacích rozkazov,
- d) z dodávacích príkazov.

(2) Po vyhlásení všeobecnej mobilizácie ozbrojených síl sú vojaci vo výkone základnej služby, náhradnej služby alebo ďalšej vojenskej služby zdržiavajúci sa v zahraničí povinní ihneď nastúpiť na výkon vojenskej služby.

(3) Po vyhlásení všeobecnej mobilizácie ozbrojených síl sú vojaci v zálohe a vojaci, ktorým bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, zdržiavajúci sa v zahraničí povinní dostaviť sa ihneď do miesta trvalého pobytu na území Slovenskej republiky.

ŠIESTA ČASŤ

SPOLOČNÉ USTANOVENIA O BRANNEJ POVINNOSTI

§ 38

Ohlasovacia povinnosť a vojenská evidencia

(1) Branci, odvedenci, vojaci, ktorým bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, a vojaci v zálohe sú povinní bezodkladne oznámiť okresnej vojenskej správe

- a) zmenu mena alebo priezviska,
- b) zmenu miesta trvalého pobytu alebo prechodného pobytu,
- c) zmenu zamestnania,
- d) začiatok, prerušenie a skončenie štúdia,
- e) zmenu zdravotnej spôsobilosti, ktorá má vplyv na plnenie brannej povinnosti.

(2) Vojenskú evidenciu

- a) vojakov, ktorí vykonávajú vojenskú službu, vedú evidenčné orgány ozbrojených síl,
- b) občanov podliehajúcich brannej povinnosti okrem občanov, ktorí vykonávajú základnú službu, náhradnú službu, ďalšiu vojenskú službu, vedú okresné vojenské správy.

(3) Obce a orgány štátnej správy, ktoré vedú evidenciu obyvateľstva, a právnické osoby a fyzické osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť, sú povinné spolupracovať pri vedení vojenskej evidencie s okresnými vojenskými správami.

(4) Súdny oznamujú vzatie do väzby alebo právoplatné odsúdenie branca, odvedenca, vojaka, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, alebo vojaka v zálohe okresnej vojenskej správe podľa miesta trvalého pobytu.

(5) Ústavy na výkon väzby a nápravno-výchovné ústavy Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky oznamujú prepustenie branca, odvedenca, vojaka, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, alebo vojaka v zálohe z výkonu väzby alebo z výkonu trestu odňatia slobody okresnej vojenskej správe podľa miesta trvalého pobytu.

(6) Matričný úrad oznamuje úmrtie odvedenca alebo vojaka, ktorému bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, alebo vojaka v zálohe okresnej vojenskej správe podľa miesta trvalého pobytu zosnulého.

§ 39

Vyradenie z vojenskej evidencie

Z vojenskej evidencie sa vyradujú

- a) odvedenci alebo vojaci, ktorí boli odvedení bez právneho dôvodu,
- b) vojaci, ktorým bol výkon základnej služby alebo náhradnej služby prerušený, a vojaci v zálohe, ktorí dosiahli vek, ktorým zaniká branná povinnosť a nevykonávajú vojenskú službu v čase, keď bolo nariadené mimoriadne opatrenie, na základe ktorého sa predlžuje ich branná povinnosť až do prepustenia z tejto služby; po zrušení mimoriadneho opatrenia musia byť títo vojaci vyradení z vojenskej evidencie,

- c) odvedenci alebo vojaci, ktorí sa na základe zmeny zdravotnej spôsobilosti stali trvalo neschopnými vykonať vojenskú službu,
- d) odvedenci alebo vojaci, ktorým vznikli iné dôvody spôsobujúce zánik brannej povinnosti.

§ 40

Vojenské preukazy

(1) Na preukazovanie príslušnosti k ozbrojeným silám a pre potreby vojenskej evidencie občanov, ktorí vykonávajú vojenskú službu, sa vydáva vojenský preukaz. Pri služobnom styku a v prípadoch, keď to vyplýva z účelu úkonu, je vojak povinný preukázať svoju príslušnosť k ozbrojeným silám vojenským preukazom.

(2) Vojenský preukaz vojaka

- a) vo výkone základnej služby, náhradnej služby, zdokonaľovacej služby, prípravnej služby, mimoriadnej služby a v zálohe je vojenská knižka,
- b) vo výkone profesionálnej služby je služobný preukaz.

(3) Vojenskú knižku vydá vojakovi služobný orgán po nástupe na výkon základnej služby alebo náhradnej služby vo vojenskom útvere. Po skončení brannej povinnosti a vyradení z vojenskej evidencie je vojak povinný vojenskú knižku vrátiť okresnej vojenskej správe.

(4) Vojenský preukaz nemožno pripojiť ako prílohu k podaniu, odovzdať nepovolanej osobe alebo vyviezť do zahraničia. Zničenie, poškodenie, stratu, odcudzenie alebo zneužitie vojenského preukazu je vojak v zálohe povinný hlásiť okresnej vojenskej správe, v ktorej je vedený v evidencii, a vojak, ktorý vykonáva vojenskú službu, služobnému orgánu.

(5) Občanovi, ktorý je nespôsobilý vykonať vojenskú službu, vydá okresná vojenská správa preukaz o neschopnosti vykonať vojenskú službu.

(6) Osobe vyradenej z vojenskej evidencie vydá okresná vojenská správa list o vyradení z vojenskej evidencie.

§ 41

Vycestovanie a vystaňovanie do cudziny

(1) Po vyhlásení mimoriadnych opatrení a za brannej pohotovosti štátu⁹⁾ môže občan podliehajúci brannej povinnosti vycestovať alebo vystaňovať sa do cudziny len so súhlasom okresnej vojenskej správy a vojak vo výkone vojenskej služby len s povolením ministerstva obrany.

(2) Vydanie súhlasu alebo povolenia na vystaňovanie alebo na vycestovanie nemá vplyv na brannú povinnosť občana.

§ 42

Výkon vojenskej služby v cudzom vojsku

(1) Občan môže vykonať vojenskú službu v cudzom vojsku len s povolením prezidenta Slovenskej republiky. Občan, ktorému bolo povolenie udelené, je počas výkonu vojenskej služby v cudzom vojsku oslobodený od plnenia brannej povinnosti v ozbrojených silách Slovenskej republiky. Po skončení výkonu vojenskej služby v cudzom vojsku podlieha brannej povinnosti podľa tohto zákona.

(2) Povolenie stráca platnosť, ak je štát, do ktorého vojenskej služby občan vstúpil, vo vojnovom stave so Slovenskou republikou alebo so štátom, s ktorým má Slovenská republika uzavretú zmluvu o spoločnej obrane proti napadnutiu.

(3) Žiadosť o povolenie vykonať vojenskú službu v cudzom vojsku podáva občan ministerstvu obrany, ktoré žiadosť so svojím stanoviskom predkladá prezidentovi Slovenskej republiky.

(4) Proti rozhodnutiu prezidenta Slovenskej republiky o povolení vykonať vojenskú službu v cudzom vojsku alebo o odvolaní povolenia vykonať vojenskú službu v cudzom vojsku sa nemožno odvolať.

Započítanie vojenskej služby

§ 43

(1) Do celkového času výkonu vojenskej služby podľa tohto zákona sa započítava vojenská služba vykonaná v

- a) ozbrojených silách Československej republiky,
- b) ozbrojených silách Československej socialistickej republiky,
- c) Armáde Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky,
- d) Armáde Českej republiky v čase od 1. januára 1993 do 31. marca 1993.

(2) Vojenská služba vykonaná v mierových misiách Organizácie Spojených národov a vo vojenských misiách medzinárodných vojenských organizácií sa započítava do celkového času výkonu vojenskej služby ako výkon profesionálnej služby.

(3) Ministerstvo obrany po dohode s Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky môže občanovi započítať čas výkonu vojenskej služby, ktorú vykonal v cudzom vojsku, do celkového času výkonu vojenskej služby podľa tohto zákona.

§ 44

Ak na posúdenie pracovnoprávných nárokov vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo z obdobného pracovného vzťahu rozhoduje čas strávený v zamestnaní alebo v povolání, započítava sa do tohto času čas, v ktorom občan vykonával vojenskú službu alebo inú službu namiesto povinnej vojenskej služby; nedotknuté zostávajú ustanovenia osobitných predpisov o započítavaní vojenskej služby alebo inej služby namiesto povinnej vojenskej služby na účely nemocenského poistenia zamestnancov, dôchodkového zabezpečenia a dovolenky na zotavenie.¹⁶⁾

SIEDMA ČASŤ

ORGANIZÁCIA ŠTÁTNEJ SPRÁVY NA ÚSEKU OBRANY

§ 45

Štátna správa na úseku obrany

Štátnu správu na úseku obrany podľa tohto zákona vykonávajú

- a) ministerstvo obrany,
- b) úrady vojenskej správy,
- c) okresné vojenské správy.

§ 46

Ministerstvo obrany

Ministerstvo obrany

- a) riadi, kontroluje a koordinuje výkon štátnej správy na úseku obrany uskutočňovaný úradmi vojenskej správy a okresnými vojenskými správami,

- b) zabezpečuje odbornú prípravu zamestnancov úradov vojenských správ,
- c) určuje počet zamestnancov úradov vojenských správ a okresných vojenských správ,
- d) plní ďalšie úlohy štátnej správy podľa tohto zákona.

§ 47

Úrady vojenskej správy

(1) Zriaďujú sa:

- a) Úrad vojenskej správy so sídlom v Bratislave,
- b) Úrad vojenskej správy so sídlom v Banskej Bystrici,
- c) Úrad vojenskej správy so sídlom v Košiciach.

(2) Úrady vojenskej správy sú právnické osoby.

(3) Funkciu zriaďovateľa voči úradom vojenskej správy vykonáva ministerstvo obrany.

(4) Úrady vojenskej správy spolupracujú s inými štátnymi orgánmi, s miestnymi orgánmi štátnej správy a s inými právnickými osobami pri plnení spoločných úloh podľa tohto zákona.

(5) Úrady vojenskej správy vykonávajú štátnu správu na úseku obrany vo svojich územných obvodoch. Územným obvodom

- a) Úradu vojenskej správy so sídlom v Bratislave je Bratislavský kraj, Nitriansky kraj a Trnavský kraj,
- b) Úradu vojenskej správy so sídlom v Banskej Bystrici je Banskobystrický kraj, Trenčiansky kraj a Žilinský kraj,
- c) Úradu vojenskej správy so sídlom v Košiciach je Košický kraj a Prešovský kraj.

(6) Úrad vojenskej správy riadi a za jeho činnosť zodpovedá náčelník. Náčelníka úradu vojenskej správy ustanovuje alebo vymenúva a odvoláva minister obrany.

§ 48

Pôsobnosť úradu vojenskej správy

Úrad vojenskej správy

- a) riadi, kontroluje a koordinuje činnosť okresných vojenských správ,
- b) vykonáva v druhom stupni štátnu správu na úseku obrany vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni konajú okresné vojenské správy,
- c) koordinuje súčinnosť okresných vojenských správ vo svojom územnom obvode s inými štátnymi orgánmi a s miestnymi orgánmi štátnej správy pri plnení spoločných úloh podľa tohto zákona,
- d) zabezpečuje odbornú prípravu zamestnancov okresných vojenských správ.

§ 49

Financovanie úradov vojenskej správy

(1) Úrady vojenskej správy sú rozpočtové organizácie štátu.¹⁷⁾

(2) Úrady vojenskej správy sú svojimi príjmami a výdavkami zapojené na štátny rozpočet¹⁷⁾ prostredníctvom kapitoly ministerstva obrany. Hospodária samostatne podľa schválených rozpočtov s prostriedkami, ktoré im určí v rámci svojho rozpočtu ministerstvo obrany.

(3) Úrady vojenskej správy spravujú majetok štátu.¹⁸⁾

§ 50**Okresná vojenská správa**

(1) Okresná vojenská správa je právnická osoba zapojená finančnými vzťahmi na rozpočet príslušného úradu vojenskej správy.

(2) Okresnú vojenskú správu riadi a za jej činnosť zodpovedá náčelník. Náčelníka okresnej vojenskej správy ustanovuje alebo vymenúva a odvoláva minister obrany na návrh náčelníka príslušného úradu vojenskej správy.

(3) Územným obvodom okresnej vojenskej správy je okres.¹⁹⁾

(4) Miestna príslušnosť okresnej vojenskej správy sa spravuje trvalým pobytom branca, odvedenca alebo vojaka.

§ 51**Pôsobnosť okresnej vojenskej správy**

(1) Okresná vojenská správa

- a) vykonáva v prvom stupni štátnu správu na úseku obrany štátu podľa tohto zákona,
- b) vedie evidenciu brancov,
- c) vedie vojenskú evidenciu občanov podliehajúcich brannej povinnosti,
- d) vedie evidenciu občanov určených na výkon civilnej služby a vo výkone civilnej služby,
- e) vedie vojenskú evidenciu vecných prostriedkov pre potreby ozbrojených síl,
- f) zabezpečuje dopĺňanie ozbrojených síl.

(2) Okresné vojenské správy spolupracujú s inými štátnymi orgánmi, s miestnymi orgánmi štátnej správy, s orgánmi územnej samosprávy a s inými právnickými osobami pri plnení spoločných úloh podľa tohto zákona.

ÔSMA ČASŤ**SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ, SPLNOMOCŇOVACIE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA****Spoločné ustanovenia****§ 52**

Na konanie podľa tohto zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní,²⁰⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 53

(1) Zamestnanci okresnej vojenskej správy a úradu vojenskej správy, členovia odvodnej komisie, vyššej odvodnej komisie, lekárskeho komisií a prizvané osoby sú povinné zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli v súvislosti s ich činnosťou podľa tohto zákona.

(2) Osoby uvedené v odseku 1 môže od povinnosti mlčanlivosti oslobodiť minister obrany.

§ 54

Pôsobnosť ministra obrany a ministerstva obrany podľa § 16 ods. 4, § 25 ods. 3, § 33 ods. 3 a § 41 ods. 1 vykonáva pre Vojská ministerstva vnútra minister vnútra Slovenskej republiky a

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a pre Železničné vojsko minister dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky a Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky.

Prechodné ustanovenia

§ 55

Tam, kde sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch používa názov služobná povinnosť, vojenská činná služba, ďalšia služba, vojenské cvičenie, trvalá dovolenka, služba vojaka z povolania, preskúšanie, prepustenie z vojska, úľavy zo služobnej povinnosti, dočasné úľavy zo služobnej povinnosti a dobrovoľný vstup do vojska, rozumie sa tým povinná vojenská služba, výkon vojenskej služby, prípravná služba, zdokonaľovacia služba, prerušenie výkonu základnej služby alebo náhradnej služby, profesionálna služba, preverenie, vyradenie z vojenskej evidencie, oslobodenie od výkonu vojenskej služby a dobrovoľné prevzatie brannej povinnosti.

§ 56

Zloženie vojenskej prísahy podľa doterajších predpisov sa považuje za zloženie vojenskej prísahy podľa tohto zákona.

§ 57

Splnomocňovacie ustanovenie

Podrobnosti o posudzovaní zdravotnej spôsobilosti a určovaní zdravotnej klasifikácie osoby na výkon vojenskej služby ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo obrany.

Záverečné ustanovenia

§ 58

Zrušujú sa:

1. zákon č. 92/1949 Zb. Branný zákon v znení vládneho nariadenia č. 39/1954 Zb., zákona č. 19/1958 Zb., zákona č. 64/1978 Zb., zákona č. 72/1990 Zb., zákona č. 227/1991 Zb., zákona č. 164/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 166/1995 Z. z. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 161/1996 Z. z.,
2. § 2 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov,
3. vládne nariadenie č. 21/1958 Zb., ktorým sa vykonáva Branný zákon,
4. nariadenie vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 382/1991 Zb. o použití vojakov v činnnej službe Česko-slovenskej armády pri strážení objektov osobitného významu a na ochranu štátnych hraníc,
5. nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 115/1993 Z. z., ktorým sa upravuje doba trvania základnej služby,
6. vyhláška Ministerstva národnej obrany po dohode s Ministerstvom vnútra č. 216/1949 Zb., ktorou sa určujú sídla doplnovacích úradov I. a II. stolice a obvody ich pôsobnosti,
7. § 1 ods. 3 výnosu Ministerstva obrany Slovenskej republiky z 22. decembra 1993 č. 14522/1993, ktorým sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody vo vojenskom nápravnom útvare (oznámenie č. 322/1993 Z. z.),
8. predpis Federálneho ministerstva národnej obrany, Ministerstva školstva Českej socialistickej republiky a Ministerstva školstva Slovenskej socialistickej republiky Vojenská príprava na vysokých školách v ČSSR, evid. zn. Všeob-P-54 (práv.) (registrovaný v čiastke 14/1983 Zb.).

§ 59

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 1998.

Michal Kováč v. r.

Ivan Gašparovič v. r.

Vladimír Mečiar v. r.

- 1) § 3 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva.
- 2) Článok 86 písm. l) Ústavy Slovenskej republiky.
- 3) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.
- 4) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1995 Z. z. o civilnej službe a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, zákona Slovenskej národnej rady č. 83/1991 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky pri zabezpečovaní politiky zamestnanosti v znení neskorších predpisov a zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.
- 5) § 5 zákona č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky.
- 6) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov.
- 7) § 26 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).
- 8) § 268 Trestného zákona.
- 9) § 6 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave.
- 10) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 164/1996 Z. z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 58/1997 Z. z.
- 11) Položka 149i prílohy č. 1 k zákonu Národnej rady Slovenskej republiky č. 98/1995 Z. z. o Liečebnom poriadku v znení zákona č. 251/1997 Z. z.
- 12) § 115 Občianskeho zákonníka.
- 13) § 116 Občianskeho zákonníka.
- 14) § 295 Trestného zákona.
- 15) § 9 až 12 zákona č. 40/1961 Zb.
- 16) Napríklad Zákonník práce, zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.
- 17) § 21 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách.
- 18) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1996 Z. z.
- 19) § 9 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky.
- 20) Zákon č. 71/1967 Zb.

